

Η Μάκρ' (η Μάκρη)

Η Μάκρη είναι η περιοχή ,που συναντούμε οδεύοντας παραλιακά από τον Άγιο Παύλο προς την Αχλαδερή, αφού περάσουμε το Ξερό , κοντά στον Παστερμά. Ποτίζεται από τα νερά του ποταμού της Μάκρης. Καλλιεργούνται εδώ τριφύλλια και καλαμπόκια και εκτρέφονται αιγοπρόβατα και βοοειδή. Ως τα μισά σχεδόν του περασμένου αιώνα με τα νερά του ποταμού λειτουργούσε υδρόμυλος , όπου έρχονταν οι χωριανοί, οδοιπορώντας ώρες ατέλειωτες με τα γαϊδουράκια τους ν' αλέσουν το σιτάρι τους. Άλλες τόσες ώρες έπρεπε να περιμένουν υπομονετικά, ώσπου σπυρί - σπυρί ν' αλέσει ο μύλος το σιτάρι , και περισσότερες ακόμα για να γυρίσουν πίσω στο χωριό. Και να 'χουν και τον φόβο μη νυχτωθούν, γιατί ο κατσικόδρομος ήταν επίφοβος και φάνταζε εκεί κατά τα Αλκατζούρια, κοντά στην Αγια- Φανερωμένη.

Οι πηγές του ποταμού βρίσκονται νοτιοανατολικά, ψηλά στο πευκόδασος. Παλιότερα , που οι βροχοπτώσεις ήταν περισσότερες και εντονότερες ,τα νερά του ποταμού κατέβαιναν ορμητικά προς τον κάμπο και σε πολλά σημεία ο ποταμός γινόταν αδιάβατος. Ένα τέτοιο σημείο ήταν και « *τ' Πιτσούλ' η πηρασιά* ». Τόσο πολλά και ορμητικά ήταν στο σημείο αυτό τα νερά , που η φράση « *θα ση ξηπλύν' τ' Πιτσούλ' η πηρασιά* », που λέγεται και σήμερα στο χωριό , έχει την έννοια πως τα λόγια (οι βρισιές) που θ' ακούσεις θα είναι τόσο πολλά και οργισμένα ,όσο είναι τα νερά «στ' Πιτσούλ' τ' πηρασιά ».

Σήμερα στο σημείο αυτό έχει κατασκευαστεί γεφύρι και το πέραςμα του ποταμού γίνεται χωρίς καμιά δυσκολία. Ο δρόμος είναι σε πολύ καλή κατάσταση, τα αγροτικά και τα γεωργικά μηχανήματα κινούνται με άνεση. Νερόμυλοι πια δεν υπάρχουν ούτε και γαϊδουράκια να κουβαλάνε τα αλέσματα στο μύλο. Και τα φαντάσματα κι οι μυλωνάδες έμειναν στη φαντασία λίγων ηλικιωμένων, που θυμούνται νοσταλγικά τα χρόνια εκείνα , και στα παραμύθια της γιαγιάς.

Τα νερά του ποταμού σχηματίζουν καταρράκτες ,πράγμα σπάνιο στο νησί. Αξίζει τον κόπο να τους επισκεφτεί κανείς και να τους θαυμάσει.

Καταρράκτες του ποταμού της Μάκρης

Ο ποταμός με την περιοχή της Μάκρης περιλαμβάνονται στους υγροβιότοπους του Κόλπου Καλλονής.

Το τοπωνύμιο *Μάκρη* δεν είναι συνηθισμένο. Δυο πόλεις είχαν το όνομα αυτό :

1. Η Μάκρη της Μικράς Ασίας

Βρίσκεται στα μικρασιατικά παράλια, απέναντι από τη Ρόδο, στο βάθος ομώνυμου κόλπου. Τον 8ο μ.Χ. αιώνα με το όνομα Αναστασιούπολις ανήκε στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Ήταν σπουδαίο λιμάνι με μεγάλη εμπορική κίνηση και ανθούσα πνευματική ζωή. Το 1902 λειτουργούσε εκεί το περίφημο για την εποχή του ελληνικό σχολείο «Λουϊζίδεια Σχολή Μάκρης». Το 1922 είχε 3.300 Έλληνες κατοίκους. Οι Τούρκοι τη μετονόμασαν σε *Fethiye* (Φετχιγιέ). Η περιοχή της Μάκρης είχε πολλά νερά και έλη, γι' αυτό οι κάτοικοί της το καλοκαίρι παραθέριζαν στο γειτονικό Λιβίσι. Με την Μικρασιατική Καταστροφή και την ανταλλαγή των πληθυσμών οι ξεριζωμένοι Έλληνες της Μάκρης εγκαταστάθηκαν μεταξύ Μαραθώνα και Αγίου Ανδρέα της Ανατολικής Αττικής, όπου το 1924 ίδρυσαν τη *Νέα Μάκρη*.

2. Η βυζαντινή Μάκρη, δυτικά της Αλεξανδρούπολης

Βρισκόταν δίπλα στην Εγνατία οδό. Έγινε γνωστή κατά τον 9ο αιώνα, ως έδρα επισκόπου. Το 1204 την κατέλαβαν οι σταυροφόροι της Δ' Σταυροφορίας και αργότερα οι Βούλγαροι. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας είχε σπουδαία στρατηγική σημασία. Το 1913 απελευθερώθηκε από τον ελληνικό στόλο. Σήμερα είναι σπουδαίο παραθεριστικό κέντρο. Η Μάκρη φημιζόταν για τα πολλά νερά της, που περιγράφονται τόσο κρύα, ώστε δεν μπορείς να πιεις περισσότερες από τρεις γουλιές και τα δόντια σου παγώνουν.

Δυο Μάκρες, λοιπόν, με κύριο χαρακτηριστικό τα πολλά νερά. Αλλά και η Μάκρη του χωριού μας δεν έχει τον ποταμό της, τους καταρράκτες και παλιότερα τους νερόμυλους της ; Ονομάστηκε έτσι από τους κατοίκους των βυζαντινών Βασιλικών ή από ξεριζωμένους κατοίκους της μικρασιατικής Μάκρης ;